

УДК 001.89:37(477.53) «1952/1958»

НАУКОВО-ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ В.С. КОСТЕНКА НА ПОЛТАВЩИНІ У 1952–1958 рр.

Вергунов В.А., д.с.-г.н., проф., чл.-кор. НААН

*(Державна наукова сільськогосподарська бібліотека
Національної академії аграрних наук України)*

Висвітлено результати науково-освітньої діяльності вченого-історика, кандидата історичних наук, визнаного державного та громадського діяча, заслуженого працівника культури УРСР Василя Семеновича Костенка у Полтавському державному інституті імені В.Г. Короленка протягом 1952–1958 років.

Відомо, що кожному установу і тим паче освітню славлять її випускники та працівники, які не тільки накопичують, а й генерують усе здобуте, не кажучи вже про репрезентацію кращого і найперспективнішого. Полтавський державний педагогічний інститут імені В.Г. Короленка (нині – Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка) – один із найстаріших педагогічних вищих навчальних закладів України, славний своїми освітньо-виховними традиціями. Короленківці пишаються тим, що духовну ауру закладу творили видатні вчені й викладачі: основоположник національної української педагогіки Г. Ващенко, історики Д. Багалій, І. Рибаків та Н. Мірза-Авакянц, філологи й етнографи М. Сумцов, В. Щепотьєв, І. Майфет, математик В. Воропай, фізик А. Побєдоносцев, композитор і диригент М. Верховинець. Протягом понад 90-річної історії в його стінах підготовлено більше 50 тисяч кваліфікованих освітян різноманітних спеціальностей, серед яких видатні педагоги сучасності А. Макаренко (1914–

1917 рр.) та В. Сухомлинський (1936–1938), вчені М. Остроградський та Ю. Кондратюк, понад 30 письменників, більше 100 заслужених працівників освіти, сотні відмінників освіти України, а також Герої Соціалістичної Праці, Герої Радянського Союзу, міністри, академіки.

На жаль, невисвітленою сторінкою в історії Полтавського державного інституту ім. В.Г. Короленка є науково-освітня діяльність відомого державного та громадського діяча, кандидата історичних наук, вченого, заслуженого працівника культури УРСР Василя Семеновича Костенка (1912–2001), який працював у закладі протягом 1952–1958 рр.

В.С. Костенко, уродженець с. Дернівка Переяславського повіту Полтавської губернії (нині – Баришівський район Київської області), народився 27 квітня 1912 р. у родині бідного селянина. З відзнакою закінчив Дернівську чотирикласну та Баришівську міську семирічну школу. У 1930 р. розпочав свою трудову діяльність, спочатку старшим піонервожатим Баришівської семирічки, а через рік став завідувачем

відділу піонерів, а потім очолив організаційний відділ Баришівського райкому Ленінської комуністичної спілки молоді України (ЛКСМУ). Упродовж 1935–1937 рр. навчався в Київській вищій комуністичній сільськогосподарській школі. Після її закінчення відряджений до м. Новгород-Волинського і затверджений завідувачем відділу пропаганди міському, а пізніше провадив політнавчання окружного ЛКСМУ. У листопаді 1937 р. В.С. Костенка приймають до рядів партії. Після

ліквідації прикордонних округів восени 1937 р. Василя Семеновича висунули до апарату ЦК ЛКСМУ спочатку завідувачем сектору культмасової роботи, а згодом заступником керівника відділу кадрів. У червні 1940 р.

В.С. Костенка призначили інструктором відділу кадрів апарату ЦК КП(б)У. Вже через рік його перевели до відділу кадрів працівників культури. За коротких чотири довоєнних місяці двадцятивосьмирічному В.С. Костенку вдалося не тільки піднести на новий рівень сприйняття своїх взаємовідносин із представниками мистець-

кої еліти, а й багато зробити, щоб кращі з неї очолили окремі інституції, де, в першу чергу, мала репрезентуватися національна ідея. За активної «протекції» Василя Семеновича директором Інституту мистецтвознавства, етнографії та фольклору АН УРСР став відомий вчений професор М.О. Грінченко (1888–1942), а Спілку композиторів України очолив не менш знаний митець Л.М. Ревуцький (1889–1977).

Потім настали важкі військові часи, поранення... У липні 1943 р. В.С. Костенка призначили першим сек-

ретарем ЦК ЛКСМУ, нагородили спочатку орденом Червоної Зірки, потім Бойового Червоного Прапора і чотирма медалями. Протягом 1948–1950 рр. він навчався у Вищій партійній школі при ЦК ВКП(б). Після обрання на пленумі Львівського міському КП(б) України 28 липня 1950 р. обійняв посаду першого секретаря, на якій пропрацював два роки. Навесні 1952 р. В.С. Костенка призначено начальником Полтавського обласного управління кінофікації. Крім

виконання чиновницьких функцій, Василь Семенович вирішив далекоглядно зайнятися викладацькою діяльністю. Для цього він обрав Полтавський державний педагогічний інститут ім. В.Г. Короленка.

На початку серпня 1952 р. Василь Семенович має зустріч із завідувачем кафедри основ марксизму-ленінізму Д. Степановим, а також директором вузу І.Я. Кирсою для обговорення можливості співпраці. Розмова відбулася непроста, про що, деякою мірою, підтверджує заява В.С. Костенка на ім'я обох згаданих представників інституту. В ній, датованій 20 серпня 1952 р., він пи-

ше: «Прошу Вас надати мені можливість мати години на кафедрі основ марксизму-ленінізму в наступному навчальному році» і додає: «... мною враховані умови, які обговорювались при особистій зустрічі в інституті» [1]. Здається, що різні «перестороги» існували саме з боку дирекції інституту, і це зрозуміло, після «рекомендацій» Полтавського обкому партії, але Василю Семеновичу вдалося їх «зняти». Як наслідок, наказом № 176 § 3 від 22 серпня 1952 р. директора Полтавського державного педагогічного інституту ім. В.Г. Короленка його зарахо-

В.С. Костенко на Полтавщині у середині 50-х рр. ХХ ст.

вують «...викладачем основ марксизму-ленінізму з погодинною оплатою». 22 серпня 1952 р. він приступив до виконання своїх професійних обов'язків.

Між іншим ця посада разом із депутатством у Верховній Раді СРСР (1946–1950) та УРСР (1947–1951, 1951–1956) дала змогу сім'ї В.С. Костенка отримати у центрі Полтави по вул. Сталіна (нині – Жовтнева), б. 15а, кв. 10 у будівлі, відомій у місті як «Будинок Леща» [2], досить пристойну трикімнатну квартиру в десяти хвилинах ходи від головних корпусів Полтавського педінституту. Слід зазначити, що місце проживання для всіх членів сім'ї було виключно вдалим. Біля маєтку кінця XIX ст. купця І.Й. Леща та його сина А.І. Леща, що має досить цікаву історію, були розташовані два чудових парки: «Сонячний» і «Петровський». У першому знаходився ляльковий театр, у другому стояв знаменитий пам'ятник Т.Г. Шевченку скульптура Кавалерідзе – перший монумент, виконаний у стилі кубізму із залізобетону в Україні. Під час Другої світової війни будинок був повністю зруйнований і відбудований за кошти та для працівників Полтавської кондитерської фабрики. Цікаво, що після від'їзду сім'ї Костенка квартиру отримав відомий у Полтаві вчений-історик, колега Василя Семеновича за роботою в Полтавському педінституті і теж знаний шанувальник творчості Великого Кобзаря – Степан Остапович Данішев (1900–1968).

Після вирішення квартирних справ Василь Семенович отримує певну впевненість щодо власного майбутнього. Однак практично через півтора року після переїзду В.С. Костенка до Полтави виконавча влада приймає рішення ліквідувати Полтавське обласне управління кінофікації. У цій ситуації Василь Семенович, порадившись із сім'єю, приймає рішення зосередитися на постійній викладацькій роботі у Полтавському педінституті, де його чудово зу-

стріли не тільки колектив кафедри, а й керівництво та головне – студентська громада цього навчального закладу. До того ж, за таких обставин і виконання депутатських обов'язків у Верховній Раді УРСР третього скликання було простішим, враховуючи відрядження на сесії до Києва та округу – до Краснодону. 31 серпня 1953 р. Василь Семенович пише заяву на ім'я в.о. директора Полтавського педінституту доцента А.І. Каришина, у якій зазначає: «... у відповідності з попередньою домовленістю, – прошу зарахувати мене в штат Педінституту на посаду викладача по кафедрі основ марксизму-ленінізму» [3]. 9 вересня 1953 р. заступник директора Полтавського педінституту доцент Каришин підписує наказ № 203, згідно з яким В.С. Костенка зараховують «...на посаду асистента кафедри марксизму-ленінізму з 1.09.1953 р. з окладом 1050 крб. на місяць» [4].

Є підстави вважати, що за дозволом на працю за сумісництвом і тим більше – подальшим переходом на постійну роботу до Полтавського педінституту стояло, принаймні, «всевидяче око» не тільки Полтавського обкому КПУ, а й ЦК КП(б)У. Про це говорить, по-перше, сам Василь Семенович у своєму виступі на засіданні Бюро ЦК КП(б)У 25 липня 1953 р.: «Коли я поїхав у Полтаву, я просив, щоб мене відпустили на роботу до вузу. Тоді Москалець мені сказав: «Ви хочете вуз, так ми зробимо так, як ви не захочете» [5]. Про таке ж свідчать документи, знайдені в «Особовій справі» В.С. Костенка, за період 22.08.1952–21.07.1958 рр., що зберігаються до сьогодні в архіві Полтавського державного педагогічного інституту ім. В.Г. Короленка. Один із них підготував на ім'я директора закладу завідувач кафедри марксизму-ленінізму доцент Д. Степанов 23 жовтня 1952 р. У ньому зазначається: «Кафедра марксизму-ленінізму просить представити до обкому КПУ на затвердження асис-

тентом кафедри зі спеціальності – основи марксизму-ленінізму т. Костенка Василя Семеновича...». У прикінцевій частині двосторінкового документа керівник кафедри стверджує, що «... тов. Костенко В.С. матеріал курсу основи марксизму-ленінізму в основному знає і відповідально готується до кожного семінарського заняття, що проводить. Незважаючи на те, що т. Костенко на педагогічній роботі перший рік, він показав педагогічне вміння і продовжує його удосконалювати. За тими нечисленними даними, які має у своєму розпорядженні кафедра, т. Костенко В.С. у майбутньому може бути гарним викладачем вузу» [6]. На той час ця висока оцінка важила багато для Василя Семеновича, і головне, що з часом вона виправдалася. Він, як завжди, стає справжнім фахівцем своєї справи тепер уже на педагогічній ниві. До речі, при переході на постійну роботу до педінституту в «Характеристиці» від 17 вересня 1953 р. за підписами директора А. Каришина і секретаря партбюро М. Різуна для погодження Полтавським обкомом КПУ вказувалося: «За час роботи в Полтавському педагогічному інституті тов. Костенко В.С. виявив себе достатньо підготовленим для роботи у вищому навчальному закладі по спеціальності основ марксизму-ленінізму. Кафедра марксизму-ленінізму доручала тов. Костенку В.С. написання лекцій і доповідей, з чим він цілком справився. Відвідування і стенографування проведених ним занять показало, що тов. Костенко В.С. проводив їх кваліфіковано».

Таким чином, фактично за рік Василь Семенович стає повноправним висококваліфікованим педагогом, завдячуючи власним талантам, помноженим на досвід роботи з молоддю, а також творчій і діловій атмосфері в діяльності професорсько-викладацького складу, створеній адміністрацією вузу. Невипадково в літню заочну сесію 1953 р.

В.С. Костенку «... було доручено читати самостійний курс з основ марксизму-ленінізму, а також роботу екзаматора на державних екзаменах...», що покладалось, як правило, на досвідчених викладачів із багаторічною освітнянською практикою. Оскільки за Василем Семеновичем із самого початку роботи у вузі закріпилася слава, що він «...творчий працівник, багато і старанно працює над поглибленням знань...» [7], то йому довіряли і кафедра, і деканат, і навчальна частина.

У зв'язку з визнанням хисту В.С. Костенка на педагогічній ниві небезпідставно виникає бажання, як кажуть, «остепенитися», або здобути науковий ступінь. Василь Семенович обирає Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка і їде домовлятися до столиці через відрядження, згідно з наказом № 11(§ 3) по вузу від 18 січня 1954 р. «... з 15/І до 24/І 54 р.» [8]. Для початку складає в ньому іспити з кандидатського мінімуму. Так, 6 лютого 1954 р. він «...здає кандидатський мінімум... з історії КПРС (повний курс) з оцінкою «відмінно» і 27 лютого 1954 р. отримує відповідну довідку № 440-04 за підписом ученого секретаря КДУ к.і.н. В.П. Столяренка [9]. Вступити на денну форму навчання до аспірантури історичного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка не дозволяв, передусім, вік і певні проблеми щодо утримання сім'ї. Тому було прийнято рішення за рік пройти підвищення кваліфікації при цьому вищому навчальному закладі. 3 травня 1955 р. директор Полтавського педінституту видає наказ № 102(§ 3), в якому В.С. Костенка «...викладача кафедри марк.-ленінізму відрядити до м. Києва, інститут підвищення кваліфікації викладачів марксизму-ленінізму на один рік (з 18 квітня 1955 р. по 18 квітня 1956 р.) зі збереженням за ним основного окладу зарплати на цей час» [10]. Слід зазначити,

що поява цього наказу була пов'язана, в першу чергу, з плановим направленням Василя Семеновича на підвищення кваліфікації, що передбачається всіма особливостями освітнього процесу стосовно викладачів. Бо на раніше направлено вузом ще у грудні 1954 р. до Міністерства вищої освіти СРСР мотивоване клопотання про надання В.С. Костенку можливості підготувати кандидатську дисертацію через відділ дисертантів Інституту підвищення кваліфікації викладачів марксизму-ленінізму при Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка довгий час не було жодної відповіді.

В архіві збереглася характеристика-подання на Василя Семеновича, датована 2 грудня 1954 р., в якій відмічалося, що за час викладання в інституті він «...виявив себе достатньо підготовленим для роботи у вищому учбовому закладі по спеціальності основ марксизму-ленінізму, заняття проводив кваліфіковано», а також додавалося: «Тов. Костенко В.С. творчий працівник, багато і старанно працює над поглибленням знань з марксистсько-ленінської теорії...» і «серед викладачів і студентів інституту користується авторитетом» та головне: «...відданий Комуністичній партії і соціалістичній Батьківщині» [11]. Характеристику підписали директор інституту М.В. Семиволос та секретар партбюро М.І. Різун. Як виявилось, достойна характеристика-рекомендація від Полтавського педінституту свою позитивну роль відіграла, і Міністерство вищої освіти бере це до уваги й видає свій погоджувальний наказ по відомству № 765-к від 17 травня 1955 р. про направлення Василя Семеновича на навчання до Києва. Після надходження цього документа до вузу і особливо телеграми № 3311502 директора ІПК Гаркуші: «...зарахований інститут знімається партійного військового обліку якнайшвидше виїжджайте» [12],

26 травня 1955 р. директор інституту підписує вже новий наказ за № 118 (§ 4), в якому чітко зазначається, що В.С. Костенко відряджається «...для написання та захисту кандидатської дисертації...», але на дещо інший термін – «... з 15/IV-1955 р. по 1/II-1956 р.» як, до речі, було вказано в міністерському наказі [13]. Зрештою, як свідчить офіційна довідка № 07, видана 30.06.1956 р. «...викладачу кафедри марксизму-ленінізму Полтавського педагогічного інституту Костенку Василю Семеновичу...» від імені ІПК викладачів марксизму-ленінізму при Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка за підписом його директора доц. Л.В. Гаркуші, заняття закінчилися 15 квітня 1956 р.» [14].

Вдалося з'ясувати причини, що призвели до розбіжностей або, скоріше, зміни терміну перебування В.С. Костенка на навчанні в ІПК. Однією з них стало очікування виклику виключно для підготовки кандидатської дисертації. Іншою – педагогічне навантаження у вузі, яке потребувало вичитки запланованого курсу лекцій для студентів. Про це дирекція Полтавського педінституту своєчасно повідомила Міністерство освіти УРСР. Як наслідок, 8 лютого 1956 р. заступник міністра О. Русько підписує наказ № 43-К по відомству: «...у зв'язку з тим, що ст. викладач кафедри марксизму-ленінізму Полтавського педагогічного інституту Костенко В.С., який був прикомандирований з 1 лютого 1955 р. до інституту підвищення кваліфікації викладачів основ марксизму-ленінізму, але з поважних причин приступив до навчання з запізненням на 2,5 місяці, продовжити йому строк прикомандирування до 15 квітня 1956 р.» [15]. Після надходження цього наказу міністерства до вузу його директор видає аналогічний за № 29 § 9 від 10 лютого 1956 р., де вказано, що «...Костенку В.С. продовжити строк прикомандирування до

інституту підвищення кваліфікації ... до 15 квітня 1956 р.» [16].

21 квітня 1956 р. Василь Семенович подає «Рапорт» на ім'я директора Полтавського педагогічного інституту М.В. Семиволоса: «... доповідаю, що ... прибув на роботу по закінченню строку відкомандирування до Інституту підвищення кваліфікації викладачів марксизму-ленінізму» [17]. Через три дні директор видає відповідний наказ № 82 § 2, згідно з яким В.С. Костенко «... приступив до роботи з 21/IV-1956 р.» [18].

Після повернення до Полтави Василь Семенович поряд із викладанням у педінституті активно готується до захисту кандидатської дисертації на тему: «Розробка В.І. Леніним національного питання в роки революційного піднесення», який відбувся 28 червня 1956 р. на Спеціалізованій вченій раді Інституту підвищення кваліфікації викладачів марксизму-ленінізму при Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка [19]. Офіційними опонентами роботи виступили: 1) доктор історичних наук, професор М.А. Рубач та 2) кандидат історичних наук С.Н. Білоусов.

Зрозуміло, що написання Василем Семеновичем цієї дисертації з означеної проблеми, та ще й «по-ленінськи аргументовано», є відповіддю на нещодавні «напади», бо, як зазначає в авторефераті дисертації, ще «... донедавна в переважній більшості праць, присвячених національному питанню, події і факти трактувались під впливом далекого від марксизму-ленінізму культу особистості», мало місце «... невірне висвітлення ролі В.І. Леніна у розробці національного питання і його значення «... принижувалося», незважаючи на те, що він «...вперше в історії марксизму розробив ... теорію, програму і тактику національного питання...». Кандидатська дисертація В.С. Костенка складається зі вступу, трьох розділів і

висновків. Беру на себе відповідальність стверджувати, що окремі висновки роботи, зроблені ним щодо творчої спадщини В.І. Леніна з національного питання, не втратили актуальності й для незалежної України, незважаючи на комуністичні догми. Так, Василь Семенович пише, що за Леніним «...вирішальною умовою формування нації і її основоположною ознакою є ... економічний зв'язок людей...», а до обов'язкових рис належать «... мова і територія..., національні відчуття, визначене політичне, культурне і соціальне середовище».

На засіданні Ради Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка 10 грудня 1956 р. (протокол № 15) під головуванням ректора вузу академіка АН УРСР І.Т. Швеця (1901–1983) та секретарством к.е.н. В.С. Жученка пунктом 168 було прийнято: «... затвердити рішення ради ПК про присудження вченого ступеня кандидата історичних наук Костенку Василю Семеновичу» [20]. Відповідний витяг із протоколу № 3138-ОИ від 18 грудня 1956 р. та необхідні офіційні документи було направлено до Полтавського педінституту та ВАК при Міністерстві вищої освіти СРСР. 6 березня 1957 р. остання інстанція погодилась із рішенням Ради Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка і вирішила видати В.С. Костенку диплом кандидата наук встановленого зразка за номером МИТ № 002343 [21]. На початку травня 1957 р. Василь Семенович отримує його, а 6 травня пише заяву на ім'я директора вузу з проханням встановити йому відповідну надбавку за вчений ступінь або «... дати відповідні розпорядження бухгалтерії» [22]. 10 травня 1957 р. виходить наказ № 104(§ 1) директора закладу, згідно з яким з «... 6/III-1957 р. встановити оклад 3200 руб. на місяць ... викладачу кафедри марксизму-ленінізму В.С.» [23].

До Полтавського педінституту, який дав можливість піднятися на науковій ниві на досить значущий для свого часу щабель після захисту кандидатської дисертації, В.С. Костенко уже не повертається. 21 серпня 1958 р. директор вузу видає наказ № 107, згідно з яким він за заявою і листом головного редактора Української Радянської Енциклопедії з 26 серпня 1958 р. «...звільнений... у зв'язку з переводом на роботу до Головної редакції Української Радянської Енциклопедії» [24].

У «полтавський період» Василь Семенович публікує серію науково-популярних і критичних статей на шпальтах газети «Зоря Полтавщини». Обирається членом парткому та партбюро Полтавського державного педагогічного інституту ім. В.Г. Короленка, є позаштатним лектором Полтавського обкому та міському КП(У), а також викладає історію КПРС у Полтавському вечірньому університеті марксизму-ленінізму. Саме перебуваючи на Полтавщині, В.С. Костенко як учений починає дослідження з історії української радянської культури своєю статтею «Розвиток соціалістичної культури на Полтавщині» [25], у збірці «Полтавщина до 40-річчя Великого Жовтня», що вийшла в Облвидаві у 1957 р.

Потрібно віддати належне полтавчанам за величезну дослідницьку роботу, передусім краєзнавчого характеру, з широким персоніфікованим наповненням, яку вони проводять щодо увіковічення пам'яті про окремі події, дати і особливо особистостей, пов'язаних із цим мальовничим і неповторним символом України. У цьому зв'язку виділяю унікальну за змістом «Полтавську шевченкіану» Петра Ротача, що вийшла, завдячуючи друзям, після смерті автора у двох книгах у 2005 році. В ній зазначено про В.С. Костенка: «... укр. письм. і культ. діяч, ... працював на комсомольській, партійній, наук. та видавничій роботі...» [26]. Незважаючи на такі преференції з боку одного із провідних краєзнавців Полтавщини,

дуже прикро, що літописці Полтавського державного педагогічного інституту ім. В.Г. Короленка у підготовлених за останні роки серії фундаментальних видань, присвячених своїй історії, з яких, принаймні, виділяю чотири [27], жодним рядком не згадують про сумлінну працю В.С. Костенка у вузі протягом 1952–1958 рр. Маю сподівання на відновлення історичної справедливості до сторічного ювілею цього інституту!

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Особова справа В.С. Костенка. Заява В. Костенка 20.VIII.52 р., арк. 2.
2. Чернов А. Будинок Леща (Данішев Степан Остапович) / А. Чернов // Край. – Полтава, 2012. – № 94. – С. 10–12.
3. Архів Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Особова справа В.С. Костенка. Заява В. Костенка 31/VIII.53 р., арк. 3.
4. Там само. Витяг з наказу 203 директора Полтавського державного педінституту ім. В.Г. Короленка, арк. 4.
5. ЦДАГО України, ф. 1. Центральний комітет Комуністичної партії України, оп. 6, стр. 1882. Стенограма засідань Бюро ЦК Компартії України (к протоколу № 30, 34, 36, 40, 42, 44). Про заяву т. Костенка В.С., арк. 48–49.
6. Архів Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Особова справа В.С. Костенка. Зав. кафедрой марксизма-ленінізма доц. Дм. Степанов. 23 октября 1952 г., арк. 5–5 зв.
7. Там само. Характеристика на асистента кафедри марксизму-ленінізму Полтавського Державного Педагогічного Інституту ім. В.Г. Короленка т. Костенка Василя Семеновича 17.IX.1953 р., арк. 11.
8. Там само. Особова справа В.С. Костенка. Витяг з наказу № 11 директора Полтавського Державного Педінституту 18 січня 1954 р., арк. 14.
9. Там само. Справка № 440-04 від 27.02.1954 р., арк. 15.
10. Там само. Особова справа В.С. Костенка. Витяг з наказу № 102 директора Полтавського державного педінституту ім. В.Г. Короленка 3.V. 1955 р., арк. 17.
11. Там само. Характеристика на викладача кафедри марксизму-ленінізму Полтавського Державного Педагогічного Інституту ім. В.Г. Короленка тов. Костенка Василя Семеновича, арк. 21.

12. Там само. Телеграма 1947 Полтава педінститут Костенко Василю Семеновичу. Директор інституту Гаркуша., арк. 18.

13. Там само. Витяг з наказу № 118 Директора Полтавського державного педінституту ім. Короленка 26.V. 1955 р. § 4, арк. 19.

14. Там само. Справка № 7 від 30 червня 1956 р. Інститут підвищення кваліфікації викладачів марксизму-ленінізму при Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка, арк. 27.

15. Там само. Наказ по Міністерству освіти УРСР від 8/II. 1956 р. № 43-К, арк. 23.

16. Там само. Витяг з наказу № 29 Директора Полтавського державного педінституту ім. В.Г. Короленка § 9 10.II.1956 р., арк. 22.

17. Там само. Рапорт викладача Кафедри марксизму-ленінізму Костенка В.С. 21 квітня 1956 р., арк. 25.

18. Там само. Витяг з наказу № 82 Директора Полтавського державного педінституту ім. В.Г. Короленка § 2 24.IV.1956 р., арк. 24.

19. Костенко В.С. Разработка В. И. Лениным национального вопроса в годы революционного подъема : автореф. дис. ... канд. ист. наук / В. С. Костенко ; Ин-т повышения квалификации преподавателей марксизма-ленинизма при Киевском гос. ун-те им. Т.Г. Шевченко. – К., 1956. – 14 с.

20. Архів Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Особова справа В.С. Костенка. Выписка из протокола № 15 (168) заседания Киевского государственного университета им. Т.Г. Шевченко 10.XII.1956 г., арк. 34.

21. ЦДАГО України, ф. 39. Інститут політичних досліджень ЦК КПУ, оп. 10. Особові справи працівників Інституту, спр. 19. Диплом кандидата наук МІТ № 002343. – Москва. – 6 марта 1957 г., арк. 128–128 зв.

22. Архів Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Особова справа В.С. Костенка. Директору Інституту М.В. Семиволосу від Костенка В.С. 6/V-57 р., арк. 41.

23. Там само. Выписка из протокола № 104 Директора Полтавського державного педінституту ім. Короленка. 10.V.1957 р., арк. 40.

24. Так само. Витяг з наказу № 107 Директора Полтавського педагогічного інституту ім. Короленка від 21.VII.1958 р., арк. 49.

25. ЦДАГО України, ф. 39. Інститут політичних досліджень ЦК КПУ, оп. 10. Особові справи працівників Інституту, спр. 19. Список научных трудов ст. научного сотрудника Костенко В.С., арк. 131.

26. Ротач П. Полтавська шевченкіана. Спроба обласної (крайової) шевченківської енциклопедії : у 2-х кн. / П. Ротач. – Полтава : Дивосвіт, 2005. – Кн. 1 : А-К. – С. 386.

27. Друковані праці викладачів Полтавського педінституту : бібліогр. покажч. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; уклад. : Л. Д. Завадська, А. П. Жижка, С. С. Дунаєвська, Н. І. Тесля. – Полтава, 1985. – 224 с. ; *Історія Полтавського педагогічного університету в особах* (на посвяту 90-річчя заснування навч. закл.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – 176 с. ; *Історичний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка : історія і сучасність* / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Полтавський літератор, 2009. – 92 с. ; *Год Б. В. Полтавський державний педагогічний університет імені В. Г. Короленка : історія і сучасність* / Б. В. Год, О. П. Єрмак, П. В. Киридон. – Полтава, 2009. – 194 с.

Вергунов В.А. Научно-образовательная деятельность В.С. Костенко на Полтавщине в 1952–1958 гг. Отражены результаты научно-образовательной деятельности ученого-историка, кандидата исторических наук, известного государственного и общественного деятеля, заслуженного работника культуры УССР Василия Семеновича Костенко в Полтавском государственном институте имени В.Г. Короленко в 1952–1958 годах.

Vergunov V.A. Scientific and educational activities, V.S. Kostenko on Poltavschina in 1952–1958 years. The results of scientific and educational activities of historian, candidate of historical sciences, outstanding state and public figure, Honored Worker of Culture of the USSR V.S. Kostenko in Poltava State Institute nd. a. V.G. Korolenko during 1952–1958 years are observed in the article.